

La setzena Escola d'Estiu

Del 28 d'agost al 8 de setembre hem fet a Girona l'Escola d'Estiu. lloc de trobada anual dels mestres de les nostres comarques des de l'estiu de 1971 (amb la interrupció dels anys 1973 i 1974).

A les comarques gironines, enguany se n'ha fet també al Ripollès, a la Garrotxa i a l'Alt Empordà. A tot Catalunya n'hi ha hagut unes vint-i-cinc. Cadascuna d'elles ha tingut unes característiques pròpies, tant pel que fa a la durada com al plantejament de les activitats. Totes, però, han tingut uns objectius comuns: servir de fòrum de trobada on es planteja la tasca professional dels mestres i on s'aprenen noves tècniques i metodologies. El caràcter totalment voluntari i la reflexió encaminada a definir l'escola que volem i la seva renovació pedagògica, ha estat el tema de fons que les ha inspirat.

Concretament a Girona, hi han participat 260 ensenyants d'Escola Bressol, EGB i ensenyament secundari, repartits en 15 activitats agrupades en tres grans blocs: 0-6 anys, 6-12 anys i 12-16 anys, segons el tipus de professorat a què anaven destinades.

Els diferents cursos, seminaris i tallers responien tant a les necessitats expressades pels ensenyants com a la culminació o inici d'activitats d'una durada superior a la de l'Escola d'Estiu.

Aquest tipus de formació permanent, les Escoles d'Estiu, difícilment el trobarem en altres col·lectius professionals, almenys amb aquestes característiques. La voluntarietat dels participants, la realització d'accions fora del temps i de l'espai escolar fan de les Escoles d'Estiu espais de llibertat privilegiats.

Són llocs d'expressió on els ensenyants poden parlar de la seva professió entre iguals. Aquest aspecte d'intercanvi entre persones que tenen una pràctica sovint individual és important, perquè és la condició necessària, sinó indispensable, per a l'elaboració d'una pràctica social d'educació. Segonament, són llocs on s'elaboren projectes, tant individuals com d'equips, creació de coordinacions, etc... Finalment, són llocs de projecció en el sentit geomètric del terme, és a dir, espais on pot desenvolupar-se la capacitat de fer plans i plantejar les accions en perspectiva.

ANTONI MARTÍNEZ



PUNTDIARI

Fora de joc

Que el Barça o altres grans equips treballassin amb xifres milionàries i a la vegada juguessin amb els ànims dels seus seguidors ja era un fet normal, des de sempre. Convivies amb els esdeveniments de can Barça com amb els de la Moncloa o els de la Casa Blanca. Però ara la moguda s'ha apropiat i, evidentment, també ha augmentat l'encerclament dels qui sempre hem estat fora de joc.

Entendre de futbol, reconèixer els jugadors, cada dilluns saber els resultats i les males jugades dels àrbitres és gairebé obligatori. No saber que el Figueres va ser derrotat és garantia de sorpresa en els *contertulis*, i no tenir la pròpia teoria per salvar el Palamós de la davallada és no tenir ni veu ni vot. I més si es parla del Palamós o del Figueres. I les grans xifres han arribat també a casa nostra. S'han construït estadis i l'espectacle està servit. Informatius de diaris, de les emissores comarcals i de les nacionals, de les televisions —futbol o bàsquet? preguntaven el dia de la inauguració del Canal 33—, el futbol d'aquí arriba per tot, i ens coneixeran a Las Palmas, Gijón, Huelva i la Corunya. Però què passa amb la cultura? Només per un moment imaginem-nos que tots els socis del Figueres o del Palamós ho fossin també d'uns macro-complexos culturals que es construïssin al costat de l'estadi. Vora l'estadi de Vilatenim s'aixecaria una immensa estructura com la del centre George Pompidou de París, i a Palamós hi farien uns enormes estudis cinematogràfics o un altre teatre nacional o un altre auditori. Els dies que l'equip jugui a fora, el substitut serà el teatre, la dansa, la música, el cinema o les arts plàstiques. Si l'esport és motiu de tan milionàries inversions i ocupa tantes informacions, tan a prop de casa, quan ho serà la cultura? Es podrien fer equips comarcals culturals, fer filxatges estrangers, i també anar arreu de l'Estat i a l'estranger a participar en festivals i exposicions, i que els grups que rebessin la visita dels d'aquí vinguessin a fer els partits de tornada.

JORDI FALGÀS

Ricard Bofill a Agullana

Feria temps que se'n sentia parlar i l'home no sabia ben bé quin crèdit donar al rumor. Però el passat agost i en el decurs d'un acte oficial amb el qual s'obria la Festa Major 1989 es va destapar l'olla, i els presents varen assistir a la presentació pública d'un avantprojecte d'urbanització de la plaça major d'Agullana, signat conjuntament per l'enginyer Francesc Soler —vell conegut dels agullanencs als quals ja els va regalar fa anys un projecte per a la zona esportiva— i per Ricard Bofill i el seu taller d'arquitectura.

En un poble com Agullana (700 hab.), amb una personalíssima infraestructura urbana, d'alta qualitat, heretada d'antic i millorada recentment amb l'adequació del pis dels carrers al trànsit rodat, urbanitzar la plaça Major és un repte notable, primer pel condicionant que suposa l'obligat respecte que qualsevol intervenció que s'hi faci haurà de guardar cap a l'església romànica, monument d'interès artístic nacional, ara en fase de restauració, i en segon lloc perquè la transformació que es proposi no ha de desdir de la resta del traçat urbà. L'avantprojecte presentat als veïns perquè puguin dir-hi la seva abans de redactar el projecte definitiu, té el mèrit innegable de delimitar molt bé l'espai-plaça i supera amb gran autoritat i resolució els condicionants que hi pesen (desnivells, edificis adjacents,...).

L'element més *bofillià* del projecte és una pèrgola vegetal que actua amb una doble finalitat: D'una banda és un mur delimitador-regularitzador de la plaça i de l'altra és una estructura que serveix de suport per dotar la plaça de mobiliari urbà. La seva realització està pensada amb el *formigó arquitectònic de Ricard Bofill*. Escollats els suggeriments dels veïns, s'està treballant ja en la realització d'un projecte amb voluntat de definitiu i que haurà de ser aprovat per Cultura i Belles Arts. Si aquesta aprovació arriba i es troba la manera de finançar el projecte, Agullana afegirà a la seva ja rica oferta artística un element importantíssim, un marc que emfatitzi el seu monument més notable —l'església romànica— però que no renuncia a ser per ell mateix una obra interessant, signada per un urbanista reconegut, i que justifiqui una execució per si sola.

ENRIC TUBERT

ENSENYAMENT

ESPORT

URBANISME

La Càtedra «Ferrater Mora»

L'Estudi General de Girona, amb finançament de les institucions que formen el seu Patronat, acaba de crear la Càtedra 'Ferrater Mora' de Pensament Contemporani. L'activitat bàsica de la Càtedra consisteix a organitzar cursos de pensament contemporani, dirigits per figures emponents de prestigi internacional. És una Càtedra de Pensament —i no estrictament de filosofia—, perquè està oberta tant a l'àmbit de la filosofia com al de les ciències, siguin formals, experimentals, històriques o humanes. I és també una Càtedra de Pensament Contemporani en un sentit molt estricte, perquè els professors convidats hi exposaran les línies mestres del seu propi pensament. Cada curs la Càtedra tindrà dos períodes de docència (novembre i juny), de dues setmanes cadascun. Les lliçons aniran dirigides a universitaris llicenciats i a estudiants de tercer cicle.

És un honor per a l'Estudi General de Girona que el professor Ferrater Mora hagi acceptat que la Càtedra porti el seu nom. Tant la rellevància internacional del professor Ferrater com la seva obertura intel·lectual a molts àmbits no estrictament filosòfics fan que el seu nom doni caràcter específic a aquesta Càtedra, que pretén estimular una reflexió interdisciplinària rigorosa.

Després que el 2 de novembre s'inauguri oficialment la Càtedra, el propi professor Ferrater impartirà, del 6 al 17 de novembre, la primera sessió de lliçons. I entre els futurs professors convidats hi ha noms tan destacats com els de Quine, von Wright, Prigogine, Ricoeur, Stegmüller, Rorty, Chomsky, Bunge... Potser això sigui suficient per indicar que la Càtedra 'Ferrater Mora' de Pensament Contemporani no vol ser simplement una iniciativa singular o rellevant, sinó que, inserida en el marc d'un Estudi General que està naixent amb força, vol ajudar a potenciar el projecte global d'una oferta universitària nova i de qualitat.

JOSEP-MARIA TERRICABRAS



L'Orquestra de l'Empordà

El passat vint-i-nou d'agost es constituï l'Orquestra de Cambra de l'Empordà. Serà un dels pocs enllaços culturals que ha d'apropar l'Alt i el Baix Empordà amb els fils d'una música iniciada pels clàssics, intensificada pels autors del Barroc i empena apassionadament pels compositors romàntics.

Aquesta tardor, ambdues comarques es comunicaran musicalment gràcies a una iniciativa acceptada amb interès i generositat per part dels qui vetllen perquè fets com el que comentem passin de la realitat al somni. Que la realitat sigui, amb l'ajuda dels déus, tan suggestiva com ho ha estat el somni.

És bo que les ciutats i els pobles s'interrelacionin, comparteixin el que els ha estat donat per a gaudi de l'esperit. I si és la música l'ambaixadora que ho fa possible servint-se d'una formació responsable, els guanys poden ser rellevants, fructífers.

El figuerenc Carles Coll, que en el transcurs dels anys ha donat proves de la seva constància a l'hora de lluitar per la promoció musical de la seva ciutat —no oblidem que va ser president de les Joventuts Musicals de Figueres, impulsor del Piano a l'Abast, intèrpret d'innombrables concerts pianístics—, en serà el director i també el responsable més directe. Ens consta que, des de fa dos anys, es prepara a consciència amb l'assessorament d'Antoni Ros Marbà per tal de fer de la batuta no tan sols un instrument regulador sinó la vareta màgica capaç d'aconseguir que l'orquestra de cambra que s'acaba de crear sigui un conjunt que no defraudi l'exigència dels iniciats i, a la vegada, interressi a un públic que desitja ser guanyat pel seu bon fer professional. Els joves membres que la constitueixen tenen les condicions

necessàries per dominar els instruments respectius després d'haver reeixit en els estudis corresponents. Assoliran el que es proposen si treballen disciplinadament amb dedicació i entusiasme, qualitats essencials per interpretar una música que enllaça l'intimisme amb la serenitat.

Potser el que més il·lusiona els futurs orientats és saber que entre els compositors programats n'hi haurà de catalans. En tenim de prestigiosos, i és engrescador saber que en podrem escoltar les partitures, l'audició de les quals és poc freqüent.

que la flamant orquestra de Cambra de l'Empordà, que neix amb els millors auguris, sigui una nova força que deixi record, com el deixà la que va moure Màrius Torres a escriure el poema 63 de les seves POESIES:

«Enllà passa la música, rius d'espai i de llum,
artèria noble i viva...

Quin foc obscur, com a mi, la consum?

De quina antiga pàtria dels meus somnis arriba?

Ah, si el seu mateix rumb fos el de la meua ànima captiva!»

MONTSERRAT VAYREDA

El procés de Bertrana

A l'article *La marxa de Girona de Prudenci Bertrana*, original de Carmina Portell, publicat en el número anterior de la *Revista*, s'hi va produir una omissió que caldria contrarestar.

A la pàgina 81, hi apareixia un text de *L'Autonomista* com si fos del dia 26 de gener de 1911, quan en realitat era del 11 de juny del mateix any. El del 26 de gener era un altre que va ser escamotejat pels fullets de la impremta, en el qual s'anunciava que Bertrana havia estat posat en llibertat. L'omissió d'un text i la corresponent atribució de l'altre a una data errònia feien entendre al lector que el procés de Bertrana havia durat cinc dies, quan en realitat va durar cinc mesos. L'escriptor va ser detingut el 21 de gener, i la sentència del Consejo Supremo de Guerra y Marina no va arribar fins el 10 de juny. Va ser l'empresonament, i no el judici, el que va durar cinc dies.

En el mateix article, a la pàgina 84, després de parlar de l'opinió que els gironins tenen de Bertrana, es diu «l'aquesta és l'opinió dels altres», quan en realitat —com es despenia del context— s'havia de dir: «l'aquesta és l'opinió que ell té dels altres».

El patrimoni de la Fundació Josep Pla de Palafrugell

La Fundació-Biblioteca Josep Pla partí de la iniciativa d'alguns dels seus amics de Palafrugell, Francesc Alsius i Josep Martinell. Josep Pla va demanar a Josep Vergés que formés també part del Patronat de la Biblioteca que volia deixar a Palafrugell: «Si acceptessis, els elements bàsics del Patronat serien: tu, Alsius, Martinell i el meu germà». (O.C. 45, pàg. 473)

Un any abans, Josep Pla havia tingut un infart de miocardi i era més sensible al futur de la seva obra, la seva única herència. El text fundacional de la institució signat per Josep Pla el sis de juliol de 1973 recull la seva voluntat de posar a disposició de la seva vila natal la seva biblioteca particular, els manuscrits i els documents que consideri oportuns, amb la finalitat de conservar la seva unitat i fer-los així assequibles i útils als estudiosos de la literatura.

A la mort de Josep Pla la Fundació-Biblioteca queda com a patrimoni del poble de Palafrugell i el seu Patronat té com a funció mantenir el seu esperit, és a dir, cuidar de la conservació, administració i increment d'aquest patrimoni. (*La Vanguardia*, 10.V.1981)

En un article a *Serra d'Or* del juny de 1981, Joan Fuster es preguntava pel destí dels manuscrits de Josep Pla i subratllava la seva importància per a l'estudi i coneixement de la personalitat i la llengua de l'escriptor de Palafrugell.

El 23 d'abril de 1982, en una entrevista a *El Món*, Josep Vergés declarava que guardava molts manuscrits de Josep Pla i tenia la intenció de donar-los a una biblioteca que assegurés la seva conservació.

Des de la mort de Josep Pla fins l'abril de 1984 les activitats realitzades pel Patronat de la Fundació-Biblioteca han estat el manteniment del premi de literatura juvenil Josep Pla de Palafrugell el dia de Sant Jordi i la construcció d'un monument al parc situat davant la Biblioteca (24.IV.1984). A partir d'aquesta data el Patronat deixà de reunir-se.

Però la funció per a la qual el Patronat havia estat constituït no es dugué mai a terme. Aquesta funció era la de facilitar i assegurar, en el cas de la mort de Josep Pla, l'entrega del patrimoni bibliogràfic, manuscrit i documental, que l'autor no havia pogut fer personalment. Si Pla no en feu entrega personal és perquè no pogué. Els llibres grecs de la Fundació Bernat Metge i els llibres italians que conservava, entre d'altres, eren les seves lectures habituals (*El Correo Catalán*, 31.XII.1977) i li eren imprescindibles per



PUNTIARI

El 21 d'octubre, en el decurs d'una reunió a Palafrugell, el Patronat va trobar una via de solució al procés exposat en aquest article.

acabar la redacció dels darrers volums de les O.C., *Itàlia i el Mediterrani* fou publicat el 1980. Finalment envellia ràpidament i acusava els tics més inevitables de la senectud.

Per altra banda pocs manuscrits podria entregar perquè la majoria estaven encara dipositats a Edicions Destino que no havia finalitzat l'edició de les O.C. i estava reeditant molts volums. Que nosaltres sapiguem només el manuscrit d'*Itàlia i el Mediterrani* havia estat reclamat per Pla a Josep Vergés, (vol. 45, pàg. 490), de la resta de manuscrits se'n fa dipositar Josep Vergés un cop es vengué la totalitat de les seves accions de l'empresa Edicions Destino SA el Nadal de 1985-1986. El gruix d'aquests manuscrits és considerable i correspon a 33 volums de l'Obra Completa, entre els quals cal destacar pel seu valor els dietaris. (*La Vanguardia*, 11.VII.1989)

Josep Vergés decidí donar els manuscrits a l'arxiu del Monestir de Poblet sense fer una reunió prèvia del Patronat i justificant-se en el mal estat de conservació de l'edifici que no reunia les condicions de seguretat necessàries per acollir-los. La funció de manteniment i administració de la Fundació-Biblioteca depèn del Patronat, del qual el Sr. Josep Vergés forma part per voluntat expressa de Josep Pla.

Però la donació projectada pel 23 d'abril de 1989, per l'ex-editor, no es pogué dur a terme pel desacord dels qui reclamaven el compliment de la voluntat de Josep Pla representats per la família Vila Pla i per l'Ajuntament de Palafrugell que decidí cursar un requeriment notarial contra Josep Vergés i

Frank Keerl Pla, president del Patronat i dipositar també de la biblioteca particular de Josep Pla i d'altres manuscrits i documents d'interès literari que no havien estat lliurats a la Fundació.

Davant aquests fets, les altres dues institucions amb representació com a vocals del Patronat, els Serveis Territorials de Cultura de la Generalitat i la Diputació de Girona decidiren obrir una via de diàleg que possibilités el compliment de la voluntat de Josep Pla. Per això es convocà una reunió del Patronat, la primera en cinc anys, que tingué lloc el 15 d'abril d'enguany. En aquesta reunió l'ajuntament relità els requeriments notarians com a condició prèvia de bona voluntat perquè fossin lliurats els manuscrits. A continuació s'arribà a un doble compromís: el Patronat reconeixia la propietat legal dels manuscrits als seus posseïdors i aquests es comprometien a redactar un nou estatut potenciant al màxim el contingut de la Fundació a fi de legalitzar-la i fer complir la voluntat de Josep Pla amb la donació del seu patrimoni bibliogràfic, manuscrit i documental.

A primers de juliol el president del Patronat presentà l'esborrany dels nous estatuts segons s'acordà a la reunió del 15.IV.1989. El seu text no mencionava per res els manuscrits, els documents i la resta de la biblioteca particular que havien de formar el patrimoni de la Fundació, ni complia les condicions mínimes de la Llei de Fundacions de la Generalitat de Catalunya.

CRISTINA BADOSA